

ЗМІСТ

Брак каяття.....	3
Конфлікт інтересів.....	40
Шалений потяг	229
Крапля духовності.....	329

Частина III

ШАЛЕНИЙ ПОТЯГ

Брак каяття

Зустрів відьмак чорного козака, що віддав душу дияволу й зрадив своїх товаришів. Каже відьмак: – Прийшов за тобою, козаче, бо люди гроші дали, аби утяв тобі віку.

Дістав козак шаблю й відповідає: – Не буде тобі простих грошей, бо я – дводушник.

Билися вони весь день і ще всю ніч, посікли один одного добряче. Втомився відьмак, та бачить – козарлюга не має душі, тож і болю не знає. Смерть повз нього йде, не зрить.

- А де твоє серце, рубако? – питається відьмак. – Де твої побратими?*
- Турок побив, лях порізав, – каже козак.*
- А де твоя добра жінка?*

- Померла з сорому, втопилася.
- А де твоя мати?
- Відцуралася сина.
- То чого ти досі живеш на світі? – питає відьмак. – Не маєш каяття?

Повинився козак, став на коліна і молився Богу, та небо супилося, хмари набігли. І козак заплакав, промовив: – Убий мене, відьмаче, бо нема сил животіти.

Зітхнув відьмак і повів козака за собою.

– Дам тобі меч, станеш мені братом.

Отак було, так буде і так має бути, – то я кажу, хрещені, дід Хилько, якого дурисвіти всілякі Хвальком прозвали.

Акордеон помирав.

Його міхи виводили сутужні звуки, неначе сам янгол смерті тягнув із нього душу, а тоді втомлений полишав її. І душа ручної гармоніки поверталася назад.

– Миколко, грай хутчіш! Чи ти не годеи?

Маленький Миколка лінувався грати.

Зиркав із цікавістю на гостя, що завітав до хати.

– От шибеник, аби мені ноги – сам би ходив плацом і добрі гроші мав би, – старий музика не втерпів, зло тупнув милицю, і малий загравав швидше. – Та, цьой, я так думаю, пане Янсене, що ви не через музику завітали.

Янсен Стороженко кивнув.

Він любив твори Миколи Лисенка, схвально ставився до «Запорожця за Дунаєм» Гулака-Артемовського, не міг слухати без сліз Соломію Крушельницьку, цінував народні пісні. Але у хаті хитрого Попідюка Лисенком і не пахло.

Детектив прийшов геть з інших причин.

Рік тому старий музика мав дві добрі ноги і працював сторожем при Інституті шляхетних чаклунок, чим дуже пишався й горя не знав. Але сталася халепа: попід Новий рік зникла учениця, Євгенія Чикаленко, донька відомого агронома, землевласника і мецената.

Скандал набув неабиякого розголосу.

Кілька місяців дівчину шукали слідчі Департаменту міської поліції, приватні детективи усіх мастей і чаклуни. Капітул спрямував на пошуки своїх лікторів, а Трибунал – інстигаторів, та дарма. Дівчини не було й сліду.

Митрополит Іоаннікій провів заупокійну службу, аби відспівати душу зниклої раби Божої Євгенії. Коли родичі відгрювали-відплакали й зняли траур, то отримали знак: морозної зими хтось вивів на вікні «Птаха жива».

Чикаленко не став звертатися до поліції.

Пішов до друга дитинства Олександра Тарковського, той виніс питання на засіданні Старої громади, а Тадей Рильський порекомендував Юрія Закревського, котрий у свою чергу поручився за агенцію «Кассіопея».

Таким чином Стороженко отримав замовлення.

Козак Гудзь Кривоніс, повітовий соцький, знався на подробицях тої справи, тож охоче поділився з Янсенем.

– Що сталося в ніч на Меланку? – детектив глянув на Попідюка, і той засопів. – Ректорка Рафалович бачила, як ви провели Євгенію до бібліотеки, а згодом учениця, ніби крізь землю провалилася, а вас добраче обпекло...

– Ушкварило, немов громом, – Киян Попідюк почухав скалічену ногу. – А тій ректорці шкода було чарів, аби ногу як слід полагодили. Залатала та, цьой, каже, іди собі, бо не ладен більш дівчат охороняти. Ну, а я що – пішов, де мені кульгавому дітися?..

Розчулений Миколка поволі тягнув міхи.

Акордеон зажурено зітхав в унісон.

– Навіщо ви провели Євгенію до бібліотеки?

Янсен бачив, що старий сторож хитрує.

– Пані ректорка бреше, себто помиляється, бо юнка Чикаленків мала задиркувати вдачу і меткий розум – як хто в кого гребінець поцупить чи родича зачарує, одразу бігли до неї: підкажи, розкрий правду...

Попідюк тер висохле коліно, розповідаючи про дівочі каверзи. Юні магічки увесь час конкурували між собою, не сиділося їм серед книжок, бо тяжили до боротьби.

«Впізнаю свою Стефанію, – детектив згадав дружину, котра страх як не терпіла гонористих колежанок, завжди сама обирала шлях, лютилася, коли хто чинив супротив або заважав. – Вона пройшла лихий гарт».

Сторож змалював невтішну картину.

Євгенія Чикаленко, старша батькова донька, зналася на чарах, бо мала неабиякий хист. Викладачки її любили, навіть сварилися, хто візьме в науку. Та Євгенія прикипіла душею до німкені Ізольди Штерн, котра вивчала витоків жіночої сили. Тож магістреса з ученицею щодня вирушали до бібліотеки, гортали коштовні інкунабули та виписували старезні формули, а ще зберігали якусь таємницю, до якої нікого не долучали.

Янсен насупився, помітив логічний казус.

– А як ви про те довідалися?

– Та, цьой, я ж мав довіру юної Чикаленко, бо завше давав їй ключі від бібліотеки, – старий Киян закашляв, а Миколка так захопився історією, що впустив клавіатуру гармоніки на підлогу, міхи зафурчали. – Ах ти, аспіде, де ж ти взявся на мою голову? А ну грай, неуку, бо шкуру з тебе спущу! Рівніше веди міхи!

Малий підхопив акордеон, загравав жвавіше.

Янсен насилу впізнав мелодію української польки.

– Так що сталося у ніч на Меланку?

Сторож розповів, як дівчата на Новий Рік отримали дозвіл вдягнути хлопчачі кожухи, втілюючи давні ролі кози, баби, діда, цигана, орача, ката й чорта, без яких по селах не обходився жоден Щедрий Вечір.

Кухарка випекла пишні хліби «Василя» й «Меланку», і дівчата поринули в стародавню обрядову магію – клеїли чудернацькі маски, чіпляли стрічки та дзвіночки, брали батогов, аби виганяти злих духів і закликати сонечко та дощі плекати щедрі врожаї й людську наснагу.

– ...Тоді ректорка Єлизавета Рафалович співала. Боже, який голос – янголи заздрили, – старий замріявся.

– То що там за вибух стався?

– Хіба я знаю? Євгенія, вдягнена чортом, побігла до бібліотеки. Я пішов за нею, аби нагадати, що всі дівчата мають іти

до урочистої зали. А вона шась – і зникла, я за нею, відчинив двері... кх-кх-кх... і шубовснувся у полум'я, немов грішна душа графіла в пекло.

Миколка знову заляк, міхи застогнали.

Винахідник акордеону, Кирило Деміан із Відня, тужно скреготів би зубами, зачувши ті химерні звуки.

– То де Євгенія поділася? Згоріла?.. Колегія Капітулу не знайшла у бібліотеці жодних слідів вогню, – детектив бачив, що старий бреше, втрата ноги нічому не навчила. І йому досі бракувало каяття.

– Та я звідки знаю? Лець оклигав та й цьой, подався світ за очі, добре, що братаниця надала притулок, – Киян засопів, суплячи брови. – Задурила дівка голову, та я так скажу: їхне зміїне кубло знає правду. Знає і мовчить, а як я патякатиму, то на той світ хутко перекинуся.

Янсен зітхнув: нарешті промінчик правди.

Дістав гаман, трусонув – задзеленчало.

Старий аж облизнувся й очі засяяли.

– Шукайте Мендоса. Він, покруч, задурих дівці голову. Ой, я бачив, яка вона рада бігла з прогулянок. Та мене не вплютуйте, все одно мовчатиму. Миколко, рідний, ану ж бо грай жвавніше! Staccato, staccato!

Зрадільй Попідюк відбивав такт милицею.

Хлопчик насупонився, потягнув міхи.

– Не втямлю вашого «строкато».

«Малий упертюх не каюся, а дядько обдурих слідчих, – Янсен недобре усміхнувся, бо розслідування нарешті отримало поштовх. – Тут усім на правду бракує каяття, а мені треба дізнатися, хто той Мендос».

Стефанія не любила пліток, вважала їх дурною звичкою жити чужим життям замість власного. Як чула пліткарок, котрі шпетили за очі сусідку, свекра чи власну невістку, то фиркала зневажливо:

– Бачиш, Янсене, ці жіночки втратили самоповагу, а я несуч себе високо й гордо, бо я життя поклатала на віттар магичної

науки. Тож ігри смертних мені нецікаві, хіба що в якості лабораторного експерименту.

Чоловік мовчав, бо знав, що Крижанівська мала жагу до помилок своїх одвічних конкуренток по цеху. Як чула, що котрусь із них вкусив піддослідний упир або обпik ефір, то дуже тішилася, слухала подробиці із насолодою, називала це «інформуванням».

– Янсене, не дивись кисло, наче мишу з'їв. У такий спосіб, я вчуся на їхніх помилках. Маєш за мене радіти.

І детектив радів.

Радів, коли бачив її веселою, щасливою, навіть, якщо вона сміялася та кепкувала над чужими вадами. Радів, як вона домагалася свого, змушуючи колег визнати її талант до чарів. Мовчав, коли вона лютувалася й шаленіла через завищені вигоди Капітулу до жінок.

Янсен був поруч, коли зникала її сила. Стефанія щиро плакала через безпомічність перед прокляттям Венери – так підступна планета мстилася їй за красу. Жінка мала чекати кілька днів, доки магія повернеться.

– ...а лікар Пархоменко говорив клієнтам, що видає їм зачаровані трави, – чаклунка повернулася до Стороженка спиною, аби він розстібнув сукню. – Каже: звичайні вони пити не хотіли, уявляєш?

– Дякую за інформування, – він кивнув. – Колись це стане мені у пригоді або навіть урятує життя.

– Іронія тобі не пасує, – Стефа сіла розчісувати своє прекрасне русе волосся. – Це не твій стиль.

– А який мій стиль?

Янсену подобалося, коли вона його кусала.

– Стиль виваженого мовчання, котре вдало відтіняє мою яскраву красномовність.

Він усміхнувся, сів поруч, вдихнув її запах.

«Аромат півонії, фіалки і чорної смородини зачаровує мене знову й знову. Кохаю її, хоч вона і лякає холодністю. Та для мене вона, немов троянда під снігом, що довірилася мені, бо я ладен її обігріти».

– Розкажи, чи важко було вчитися в Інституті?

– Не хочу про це говорити, – жінка потерлася об його щоку, лоскотала косами, дмухала у шию, заgravала. – То були непрості часи. Інколи мені сниться, що я прийшла на іспит до Качки і забула всі формули.

– Що за Качка? – Янсен пестив улюблені форми.

Розпитувати ставало дедалі важче.

– Ізольда фон Штерн... холодна, немов крига, весь час допікала нас рунічними ставами...

Натомість у спальні ставало гарячіше.

– А чого прозвали Качкою?

– Бо шкутильгала на одну ногу. Інкуб вкусив.

– Отак?..

– Ні, сильніше...

– Так?..

– Так краще... хай кусає.

За півгодини коханці втамували спрагу.

Пестощі уповільнилися. Вона поклала голову йому на груди і слухала, як б'ється серце. Він ніжно гладив її спину, а вона задоволено мурмотіла.

– Пам'ятаєш, як із Інституту зникла дівчина?

– Ти дійсно хочеш зараз говорити про це?..

– Отримав замовлення, тож маю шукати.

– Тут її нема, – Стефа ущипнула чоловіка. – Тут є я.

Він поцілував її у потилицю, не квапився.

– Як так сталося, що дівча зникло?

– Мені байдуже.

– І ніхто не знайшов слідів...

– То чари, чув про таке?

Чоловік усміхнувся, любив її гумор, додав:

– Темна історія?

– Так, тому я не хочу, аби ти у неї ліз.

– А я люблю темні історії. Така робота.

– То шукай іншу, простішу, бо магія – не жарти.

Він не силував її, знав, що знайде інший шлях.

Янсен мав мудрість і терпіння.

Сон обійняв коханців і повів за собою.

Білі двері сяяли, немов сонце.

Чоловік відштовхнув їх чорними руками.

Чорні пальці прикрашали коштовні каблучки.

За дверима спав здоровенний кошлатий пес.

– Прокидайся, Гарме, годі гав ловити, ледащо.

Янсен вийшов до великої зали дерев'яного палацу. Дві служниці носили воду відрами, виливали у мідний чан.

– Володарю, – Христя й Еліта вклонилися.

Чоловік їм кивнув, скинув одяг, заліз у чан.

Служниці взялися мити його голову, шию, спину.

З опочивальні вийшла чаклунка Стефанія – чорні коси, в очах палахкотить полум'я Хелль, з пальців падають іскри – вона проігнорувала служниць, поцілувала руку Янсена.

Той відповів їй холодно:

– Нагодуй мого пекельного коня.

Жінка вклонилася своєму конунгу і вийшла.

Янсен домився, служниці витерли його чорне тіло. Тоді намалювали золотою фарбою всі двадцять чотири руни, і сяючі обладунки Сурта вкрили тіло чарівною крицею. Воїн попрямував у стайню, де дев'ять міцних ланцюгів тримали розлюченого демона Фур-Фура.

Стефанія намалювала навколо коня два трикутники, і той встав на коліна. Служниці подали чоловіку меч.

Янсен скочив на Фур-Фура і скинув ланцюги.

Демон ударив крилами і злетів у небо.

– Прокидайся, – прошепотіла дружина.

Янсен розплющив очі й сів, довго не міг оклигати.

Глянув на руки – перстнів немає, шкіра не чорна.

«Щось змінилося. Після зустрічі з Правдолюбом це вже третій сон, де я бачу себе в образі скандинавського воїна. І найкумедніше, що Стефа там лагідна до мене й водночас страшна, немов пекельна відьма. Очі сяють... бр-р-р».

Чоловік підвівся, вдягнувся.

За вікном сидів нахабний сірий котисько з надкушеним вухом, якого пані Осика назвала Калігулою.

– Вітаю, босяче, ти повернувся?

Кіт протяжно занявчав – чекав на Стефанію.

Жінка любила котів, а Янсен не довіряв їм.

– Люба, Калігула повернувся.

– Хай зачекає, бо я ще сплю, – чаклунка сховалася під ковдрою. – Зроби мені каву.

Кіт уперто нявчав і дряпав вікно, вже й забув, як вкусив Янсена, подер святкову скатертину Терези Іванівні та втік, не лишивши відшкодувань. Чистий брак каяття.

Щоденні збори детективи «Кассіопеї» провели у корчмі «Діжка». Раніше команда сиділа в «Казанові» («Казані»), але віднедавна власники самохідних екіпажів, автомобілів і циклонетів взяли за моду харчуватися у «Казані».

І ціни в трактирі злетіли до неба.

Смажене курча за двадцять копійок перетворилося на куряче філе у сметані, і тягнуло з кишені півкарбованця. А шніцель за дванадцять копійок коштував сорок! Гумбельт лютував, Христя сумно зітхала, Антиной на те не зважав, бо власниця Лорелінда годувала його безкоштовно – Бог повелів, аби жінки втрачали розум через красунчика-тіньовика, що мав біляве волосся й міцну статуру.

У корчмі «Діжка» ціни були помірні.

Тут збігався цікавий гурт.

Ельф Флаландер десь добув грошенят і викупив стару халабуду на Терещенківській, облаштував двоповерховий вертеп, де завжди пахло смаженою цибулею, рипіли дошки підлоги, а у творчому кутку співало якесь нещастя.

– Ого, який синець! Де здобув? – Еліта придивилася до вилиць Антиной. – Моцна кобіта трафилася?

Ельфійка любила покепкувати, прискіпатися до когось, її запальна натура потребувала катарсису. Так казав психір Люціан, що товаришував із детективами «Кассіопеї».

Тіньовик почухав щелепу.

– То суперечки поміж братів із Тіні.

Христя розхвилювалася, взялася розповідати про трьох вдів, які, буцімто, знайшли пораненого тіньовика, зцілили

його молитвами. А тоді одна з них дивним чином понесла дитя, що з першого дня життя знало Євангеліє.

Гном Гумбельт длубався у зубі, буркнув:

– Дурні казочки.

– То на правду так! – Христя спалахнула.

– Годі вам, – Янсен замовив усім пива. – Кажіть, що ви дізналися про Мендоса, хай йому грець.

Тиньовик позіхнув, дістав з кишені цукерок, пригостив молоду чаклунку, Христя зраділа, а тоді він розповів:

– Значиться так: Мендос – хитрий ошуканець, котрий кинув навчання в Академії вищих сфер, бо його спіймали на крадіжці хімічних реагентів. Босяк дав тягла, та за рік повернувся в місто. Мав хист видурювати коштовності у шляхтичів, обіцяючи еліксир вічного життя...

– Я в таке не вірю, – фиркнув гном.

– ...що зветься амброзія або сома. Обіцяв, що знає, де у Києві таємний лаз до самого пекла, де можна здихатися гріхів, доплативши грішми з труни небіжчика. А ще крутій брехав, ніби має квіт папороті, що вказує на скарби.

Дівчина на ім'я Зозуля принесла пиво.

Гумбельт здув пишну піну, реготнув:

– І в таке не вірю, то ваші вигадки!

– А тоді хлопці впіймали Мендоса і вдягнули йому на голову гарбуза, – Елітаверде підморгнула Зозулі.

Дівчина зашарілася. Гном пирснув:

– От у гарбуза я вірю! Гарбузи є, як не бути?..

– З гарбузом чи без він нам потрібен, бо маніпулянт піддував Євгенію Чикаленко, – Янсен мав терпіння, знав, що команда любить пожартувати. – І ніхто не второпав, як вона зникла з Інституту, мов у таємний лаз зійшла.

– А я знаю, де вона, – додала Христя.

Звісно, дівчині ніхто не повірив.

Але всі пили пиво, відтак мовчали.

– Я вчилася з нею в одному класі, бачила, як Пташка лізла на очі викладачкам. Нахабна й в'юнка була – йой! Як хтось із дівчат підгляне якусь формулу на іспиті, то могла повідомити класній дамі, а та ставила на горох.

Янсен зітхнув: пустопорожні балачки.

Незворушний Гумбельт махонув рукою:

– Я б той горох увесь поїв...

– А ще Птаха мріяла помститися магістру Вельфуру, що викладав у нас оборотництво, бо він зневажав дівчат, називав сільськими відьохами, нездатними до справжніх чарів. Євгенія заприсяглася втопити його у болоті.

Елітаверде ледь пивом не вдавилася.

– Оце затята дівка! Бо за таке трей карати.

«Кассіопея» взялася сперечатися за відьох і ворожок, й ледь не прогавили, як Христя додала тихо:

– Птаха знайшла будинок вертлявого Пороха, котрий мав їй допомогти. Там Сатана приховав чарівну зброю.

Янсен насупився, суперечка стихлася.

Антиной протер очі, зацікавився:

– Зброя самого Сатани? І що воно таке?

– Хтозна, Птаха нам не казала, бо хитра була, – Христя відсьорбнула пива. – Я лишень раз чула про того Пороха й забула. А вчора Птаха мені наснилася й каже: «То злосердні люди підманули мене втекти з Інституту, де я жила, мов у Бога за пазухою. Врятуй мене, Христя, бо я тут скнію».

Гумбельт засопів, узяв собі тарані.

– Що за бісів Порох такий вертлявий? Чорнокнижник, чаклун, ворожбит? Товариш нашого Мендоса?

Еліта скривилася:

– Правду каже дівка: ви, люди, злосердні! Квенді не спало б на думку використати магію проти своїх.

– Не свисти! Чи забула історію Еола, темного ельфа, який зачарував гостровуху Аредель? – гном не спустив, так ляснув таранею об стіл, що пиво розхлюпалося.

– Іч, начитаний! Та вас то не обходить.

Команда знову сперечалася.

Стороженко замислився: «Що то за Порох такий?»

– Годі галабурдити, я знаю, де вона є.

Детективи так-сяк заспокоїлися.

Янсен розтовкмачив свою здогадку:

